Ner 79. z Warszawy Roku 1795. d. 6. Październ: we Wtorek.

KORRESPONDENT WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

Z Warszawy d. 6. Października. Obchodzony tu był wspaniale, tak 1. dzień tego miesiąca zaszczycony pamiątką urodzin W. Xcia Pawła *Piotrowicza*, Następcy Tronu Rossyiskiego, 41. rok zaczynaiącego, iako też dzień 3. tegoż miesiąca sławny uroczystością koronacyi N. Imperatorowey wszech Rossyi odprawioney R. 1762. w Moskwie, które to fes yny z przyzwoitą wspaniałością, biciem z armat, i rzęsistą w całym mieście tuteyszym tak Ratuszow, iako i domow illuminacyą obchodzone, zakończyły się wielkim balem dawanym u JW. *Suwarowa* Feldmarszałka w Pałacu niegdyś Prymasowskim stoiącego.

PATENT N. IMPERATOROWEY
Względem Podatku Woiewodztw: Wołyńskiego, Chełmskiego, Bełzkiego i Ruskiego.

„MY KATARZYNA II. z Bożey łaski Imperatorowa i Samowładczyna wszech Rossyow &c. oświadczamy łaskę i przychylność naszą, Prowincyom naszym nowo przyłączonym w kraiach bywszych Woiewodztw Wołyńskiego, Chełmskiego, Bełzkiego i Ruskiego, tudzież mieszkańcom w onych. Po przywroconym przez nas, przy opatrzności i dobroci naywyższego, pokoiu w kraiach, które się pod panowanie nasze na wieczne czasy poddały; zwróciliśmy przy nabyciu takowym, główną uwagę, i wolą naszą na to, ażebyśmy naprzod nowowcielonym poddanym naszym bespieczeństwo, z rządem na stałych zasadach ugruntowanym, w iakim tak mnoga liczba narodow nam

poddanych szczęśliwości doznawa, nadali, a potym sercu naszemu nową oraz i miłą ofiarę przynieśli, rozpościeraiąc dobrodzieystwa na plemie ludzkie, i czyniąc każdego, ile być może, szczęśliwym. Stosownie do zasad takowych, nietylko zabespieczyliśmy każdemu mieszkańcowi Prowincyow rzeczonych prawe posiedzicielstwo iego własności; ale nadto nadaliśmy im, wcielaiąc ich ze sławą i szczęśliwie w Państwo nasze, wszelkie prawa, swobody i przezyski, w całey ich rozciągłości, iakich tylko dawnieysi poddani nasi używaią. Daiąc im zaś teraz naypierwszy dowod troskliwości naszey macierzyńskiey, a oraz zważaiąc, iż mieszkańcy kraiow nowo przyłączonych, w ciągu ostatnich insurrekcyow i buntow w Polszcze zapadłych, do złośliwych zamiarow buntowniczych nie mieszali się, owszem spokoynemi zostali: nakazuiemy nayłaskawiey, ażeby od żadnego stanu mieszkańcow tamteyszych, żadne stałe daniny koronne w nynieyszym i przyszłym roku, aż do dnia 1. Stycznia w roku 1797. podnoszone i wybierane nie były, wyiąwszy niepewne, i inne dochody, które względem opłaty do skarbu od własney woli każdego zawisły, a przeto dobrowolnemi są, i nikogo obarczać nie mogą. Kiedy więc pierwszy krok panowania naszego nad nowemi poddanemi, taką troskliwością o dobro ich oznaczamy; spodziewamy się oraz, iż dobroć takową w całkowitey iey cenie uznawać, i usiłować zechcą, stać się godnemi synami Rossyi. Dan w Carsko-Seło d. 14. Lipca w roku Pańskim 1795. panowania naszego w Rossyi 34. a w Tauryi 13."

Oryginał iest od Jey Imperatorsk: Mci ręką własną podpisany.

(L. S.) *Katarzyna.*

Drukowany w Petersburgu u Senatu dnia 17. Sierpnia roku 1795.

ZALECENIE.

O dostarczeniu drzewa dla Oficerow Rossyiskich.

BUXHEWDEN &c. Gdy prawa woienne Rossyiskie wymagaią, ażeby wszyscy Oficyerowie Rossyiscy drzewo na potrzebę swoią dostarczane mieli, przeto zalecam wszystkim Kommissyom Porządkowym, kraiu pod Rządem moim będącego, ażeby za odebraniem rekwizycyi od kommenderuiących Pułkami, palety na dostawienie furami wieyskiemi drzewa podług potrzeby do pobliższych wsiow wszelkiey natury dobr: zachowuiąc sprawiedliwą podług wielości Dymow, proporcyą wydawały. Dan w Warszawie dnia 2. Października 1795. Roku.

(L.S.) Buxhewden.

URZĄDZENIE.

Względem wstrzymania opłaty celney, od wszelkich produktow do żywności potrzebnych i furażu.

BUXHEWDEN &c. Ułatwiaiąc ile możności dowoz żywności do kraiu Rządowi memu powierzonego, i chcąc ulżyć Obywatelom w kupowaniu tańszym takowey żywności; Zalecam Administracyi Skarbu publicznego, ażeby ta wybieranie opłaty Cła od wszelkich produktow do żywności potrzebnych, do kraiu prowadzonych, iako to: zboża, nabiału, drobiu, i furażu, do

dalszego czasu wſtrzymała, i pomienione produkta bez żadney opłaty i zatrzymywania, do kraiu Rządowi ninemu podległego wpuszczać; Komorom i przykomorkom pogranicznym rozkazała. Dan w Warszawie dnia 3. Paździer: 1795. Roku.

(L.S.) Buxhewden

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Londynu d. 8. Września. Gdy nadeszła wiadomość, o zawartym pokoiu między Francyą i Landgrafem Heſsen-Caſselſkim, czego się też można ſpodziewać w krótce i dla całey Rzeszy Niemieckiey, prawie wszyſtkie towary i intereſsa kupieckie podniosły się tu iednym procentem.

Admirał Bridportt, zoſtał przymuszony wiele okrętow z ſwey Eſkadry nazad odeſłać, ponieważ zbywa iego Flocie tak nażywności, iako i na wodzie. Admiralicya po otrzymaniu od niego Depeszow natychmiaſt umyślnych do Portsmouth i Plymouth nowe rozkazy poſłała.

W Dublinie znowu aresztowano 13. osob podeyrzanych o wyſtępek Stanu obwinionych. Bardzo wielu Irlandſkich Szouanow czyli Defenders uczyniło ſpisek odmienić formę Rządu, i Królow detronizować.

W Cork dwa Regimenta podniosły Rebellią, niechciały bowiem za granicę być wysłane, iednak spokoyność znowu została przywrocona.

Z Londynu d. 18. Września. Nayświeższe listy z Portugalii donoszą, iż tam spodziewaią się wkrótce zawarcia pokoiu z Francyą. Eskadra woienna iest rozebrana.

Z różnych okolic Anglii znowu suppliki o pokoy nadesłane zostały.

Naypierwsza sessya Parlamentowa na dzień 10ty Listopada ma bydź odłożona i krótko (iak sądzą) trwać będzie, ponieważ Rząd żamyśla na wiosnę Parlament nowy zwołać.

Wczora wspaniała budowla Kościoła S. Pawła przez straszny pożar zamieniła się w okropną ruinę. Ogień wybuchnął z przyczyny niedbalstwa robotnikow zatrudniaiących się reparacyą zegara na wieży. Zapaliła się naprzód smoła w garnku roztopiona, od ktòrey płomień rozszerzywszy się pożarł resztę gmachu.

Doszła tu wiadomość, od Admirała Harwey i Hrabi d'Artois w listach datowanych z morza, iż Flotta nasza dotąd w naylepszym iest stanie, mimo niepomyślny wcale wiatr dla siebie, nie sądzi przeto Harwey, aby mogła Flotta wziąć swe stanowisko w bliskości wyspy Belleisle przed dniem 10. tego miesiąca.

Mówią, iż Flotta Rossyiska. która do tychczas na Północnym krąży morzu, w Portsmouth mą zimować.

Generał Abercrombie wkrótce z swym woyskiem odpłynie do Martyniki, a w ów czas na wyspach Antylskich: Gwadelope, St: Lucie i zapewne na część do Hiszpanii dawniey należącą wyspy St: Domingo uderzy.

Admiralicya wczora od Sir John Borlase Warren, krążącego z Eskadrą swą przy brzegach Francuzkich, odebrała barzo niepomyślne Depesze dla Rządu Angielskiego i partyi Ministeryalney, względem Royalistow Bretanii.

W Athboy w Irlandyi u iednego aresztowanego Defenders znaleziono tayną korrespondencyę, z ktòrey się wyświeca, że ci Rebellizanci okropnego zamiaru ieli się w przeznaczonym czasie wszystkich Protestantow zamordować, i w celu tym postanowili rozdzielić się po kraiu. A tak mielibyśmy znowu kąpiel Irlandską, gdyby niedosyć wcześnie odkrytym spisek takowy został, i gdyby nieprzeszkodzono dalszym złym iego skutkom. Więcey niż 30. Hersztow takowego spisku zawarto do więzienia.

Na wielkiey Radzie odprawioney w Weymouth postanowiono prędkie Zgromadzenie Parlamentu, którego położenie teraznieyszych interessow potrzebuie mocno.

Z obu Regimentow, które podniosły w Cork Rebellią, a których do podległości przyprowadzić, inaczey niemożną było, aż za wytoczeniem na przeciwko nim Dział

wielkiego kalibru, 6. iuż dowodzcow przez Kriegsrecht osądzonych i roztrzelanych zostało.

Summa, ktorey Dania wyciąga od Anglii za okręta zatrzymane, wynosi do 600. sto tysięcy F. Szt:.

Pitt Wschodnio-Indyiski kupiec, który dnia 2. Lipca opuścił St. Helens twierdzi, że Admirał Elphinstone żądał w prawdzie poddania się od Hollenderskiego Gubernatora na przylądku dobrey nadziei, ale ten odrzucił takowe wzywanie, i zdaie się, że zamyśla do ostatniego się bronić.

W Cork 500. wołow i 2,000. owiec zabito, które dla Royalistow na brzegach Francuzkich i naszych Flott odesłane będą.

Różne Stany Amerykańskie zdaią się być determinowane, Prezydenta Washington pobudzić do zerwania pokoiu z W. Brytanią, lubo on, iak wiadomo, naywiększym iest pokoiu Miłośnikiem.

Charette swoy oboz w Bellevue przy Nantes opuścił, ponieważ w tamte strony mocna Republikanow zbliża się Armia.

Z Londynu d. 11. i 15. Wrześ: Z uwięzionych w Irlandyi obrońcow dwoch, to iest: O'Connor Profefsor, i Griffon krawiec przez Sąd kryminalny w Dublinie uznani są za winnych główney zdrady. — Pierwszy z nich w poniedziałek przeszły exekwowany. Oskarżono ich, że taiemne iakieś towarzystwo utworzyć usiłowali, któ-

rego Członki przysięgą, obowiązywały się Francuzom do wylądowania do pomoc, a teraźnieyszą Konstytucyą zwalić, co tyle znaczy, jle Króla Tronu i życia pozbawić. Przy tey przysiędze wyrażony był znak drzewa z trzema rószczkami, na których widzieć się dawały słowa: *Miłość, Wolność, Szczerość*, i czapka z czerwonym wierzchem.

Adwokat O'Connora, Pan Mac Nally używał całey mocy wymowy na obronę iego. Uskarżał się, iż prawa w Irlandyi daleko surowsze są, niż w Anglii, atoli po dwugodzinney namowie wypadł Dekret, iż obydwa są winowaycy Stanu. Sędzia Finucane przeczytał zatym następny Dekret: Że oba na plac exekucyi szubienicy na saniach maią bydź przyciągnieni, gdzie każdy z nich za kark ma być powieszony, ieszcze żywy znowu odcięty zostanie, potym ich wnętrzności wyięte i przed ich oczyma spalone będą, a na koniec głowy ucięte i ciała ćwiertowane bydź maią. Toż głowy i ciała do dalszey dyspozycyi Królewskiey zostawione będą.

Profesor O'Connor, główny winowayca miał długą i żwawą mowę ku swey obronie. Trzy słowa rzekł on, które tak zdradzieckie być znaleziono, są to wyrazy symboliczne: *Miłość*, okazuie ludzko przyiacielską skłonność, którą bogaci ku ubogim powinni byli mieć, a nie mieli. *Wolność*, iest to pozwolenie, które ma ubogi przy swym ucisku obruszyć

się przeciw bogatemu. *Szczęśość* nakoniec, ieſt to zgoda, która teraz między ubogiemi trwać powinna.

Mówił potym bardzo żwawo przeciw Rządowi i złemu użyciu ſwey władzy. Nieoszczędził w oſtatku naymócnieyszych wyrazow. „Nie zgniie ieszcze me ciało, a uciemiężyciele ubogich i wolności Irlandſkiey, odbiorą przygotowaną ſobie ſprawiedliwą karę.„ Był on exekwowany oſtatniego poniedziałku, a Greffina zalecił Sąd Królewſkiey łasce.

Eſkadra Admirała Harwey, na którey popłynął Hrabia teraznieyszy Prowansyi, (przedtym Hr. d'Artois) aż dopiero 31go Sierpnia puściła się do przeznaczonego celu.

Dowiaduiemy się, iż Xże de Naſsau przybył do Verony dnia 12. Sierpnia, maiąc w zleceniu intereſsa od Nayiaś: Imperatorowey Ros: do Ludwika XVIII.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 16. Września. Do dziſieyszego dnia ſpokoyność tu zupełna. Zawieszono iednak wczora dzwon allarmowy wpośrzód pawilonu Thuilleries. Wszakże rzeczą być zdasię pewną, że Konwencya utrzymać potrafi ſwóy Dekret względem obrania dwóch trzecich części z teraźnieyszych Deputowanych Konwencyi do przyszłego prawodawſtwa. Ledwie nie wszyſtkie kraiowe Gminowładztwa przyimuią ten Dekret. Upewniaią, że i Miaſto *Lugdun* przyięło ten Dekret.

Jeśliby więc Konwencya wszyſtkich temu Dekretowi przeciwnych miała za Roialiſtów, tedyby nazwać można te zdania Publiczności iakby zwierciadłem okazuiącym wcale osobliwy ten widok, iż *Paryż* owa to ſprężyna wszyſtkich do tych czas Rewolucyi, zarazem ſtałby ſię pełen ducha Royalizmu, ponieważ ſekcye wszyſtkie prócz *Quinze Vingt* odrzuciły ow Dekret Republikańſki, względem obioru dwuch trzecich części Reprezentatów do przyszłego Prawodawſtwa.

Mówiono wprawdzie otym aby ogłoszono, że *Paryż* w ſtanie ieſt oblężenia, aby pootwierać więzienia, uzbroić aresztantów, i wszyſtkich gorliwych Patryotów wezwać do wyiścia w pole przeciwko Royaliſtom, wszakże takowy proiekt zoſtał odrzucony, ponieważby Konwencya w oczewiſte niebezpieczeńſtwo przyśpieszenia nowey rewolucyi wpadła.

Pisma iednak oppozycyine nieuſtaią uroione niebespieczeńſtwa wyobrażać, iakich się należy ſpodziewać, gdy dwie trzecie Konwencyi znowu obrane zoſtaną. Syſtema poſtrachu (mówią te pisma) wow czas zoſtanie dziennym porządkiem, uwięzieni Reprezentanci wolnemi znowu będą, a *Pache*, *Bouchotte* i nawet *Lebon* okażą ſię być płaszczem niewinności przyodziani. Tym podobnych pism wychodzi zpod prassy barzo wiele.

Wszystkie sekcye zgadzaią się na to, że Konstytucya będzie takim dziełem, które iakkolwiek

wyść może, byleby z niey wyrzucone były dwie trzecie części.

Cały Paryż brzmi rozmową o pewnym osobliwszym piśmie, które ma za tytuł: Niechcemy ni trzeciey, ni czwartey części.

Laharpe także wydał pismo, w którym całey dyalektyki i wymowy swey używa, dowodząc, że prawo w 3ciey tylko części odmieniaiące Konwencyą, iest przeciwko wielowładztwu narodu. Inne pismo iest JP. *Dussault* w tymże sensie rozrzucone. Odpowiedź także Adwokata *Lacretelle* młodego na zarzuty *Talliena*, pociąga wielu czytelników uwagę, nad wszystkie iednak czytaią tu z nayWiększą ciekawością z rąk sobie wyrywaiąc nie wielkie pismo lataiące pod imieniem sławnego Historyi Indyiskiey i wielu dzieł Autora l' Abbé *Raynal*, pod tytułem: *O zaboystwach i kradzieży polityczney, albo o proskrypcyach i konfiskatach.* To pismo zawieraiące 96. kart in-8vo, które traktuie tę materyą w sposób wielce tkliwy, attencyą publiczną mocno zastanawia.

Zacny ten Autor w swym wieku całe iuż podeszłym, bo więcey niż do 70. lat posunionym znalazł cały ogień żywey młodości, całą czułość gruntownych sentymentow lat doyrzalszych, aby mógł naytkliwszemi wyrazy współ-Obywatelow swych przywieść do umiarkowania dzieł w niektórych zapędach, i aby doprowadził skołatane rewolucyą serca do rozumney nad cierpiącym nieszczęściem litości. Nieco tu wyiątku z tego pisma położemy:

„O Francuzi! długo nader powodowania się „waszego na złe używano! Posłuchaycież ieszcze „ostatni raz głosu starca zbliżaiącego się iuż do „grobowca, który całe swoie życie na myśleniu „i pisaniu tak o moralności, iako polityce strawił! „Same błędy, które się niechętnemu kiedy wy„roniły, daią mi tyle niemal prawa do ufności wa„szey, ile owe prawdy, którem iawnie ogłaszał

„ z nieiakąś odwagą. Przypomniicie sobie, że Ja „ w pierwszych dniach rewolucyi waszey, przerażony owemi strasznych rozwalin przerwami, któremi droga prowadząca do spokoynego rządu „ poprzecinana była przepaściami, a w które wasi „ Prawodawcy dzieci, (mogę tak ich śmiało nazwać) ślepo iednych przed sobą popychaiąc, „ drugich za sobą ciągnąc, rzucali się na łeb; Ja „ mówię, pod ów czas maiąc sobie za hańbę połączone do ich zamiarow i lekkich przedsięwzięć „ imie moie towarzyszyć, usiłowałem wstrzymać „ ich w zapędach przez rady zbawienne, które się „ zdały równie wiekowi memu być przyzwoite, ia „ ko i naukom odemnie pilnowanym lecz ostrzegaiącego mię słuchano iakoby starca, który iuż „ zdziecinniał, szydzono z moich przestrog, i o „ kilka krokow odsunąwszy się od móiey rady, po„ wpadali ci śmiałkowie w bezdenną otchłań. Oto „ dziś ieszcze się raz wracam, iako cień pozostały po mnie, który iuż prawie z tego świata zcho„ dzę, nie iuż abym was ostrzegał o iakichsiś tam „ błędach w polityce, ale abym przedstawił wam „ przed oczyma przestępstwa walczące wbrew z „ moralnością.“ (*Reszta wyiatku w następuiącym Numerze.*)

Na pozawczorayszey Sessyi Konwencyi dnia 14. zostało doniesiono, że *Nantes*, *Rochelle*, *Beauvais*, *Ayen* i większość Sekcyi *Bordeaux*, tak Konstytucyą, iako i dekret względem obioru dwoch trzecich części przyięły.

Dekretowała Konwencya, że wszyscy przy armiach Officerowie będący w czynności, oprócz zwyczaynego żołdu, co miesiąc ieszcze po 8. liwrow gotowemi pieniędzmi dostawać maią. Wyznaczono także 107000 liwrow na rozdanie pomiędzy Rycerzy zaszczyconych bliznami dla swey Oyczyzny odniesionemi Wydany został długi dekret, iak obie Izby przyszłego Rządu urządzenia swe czynić, i iak sessye swe odbywać maią.

O wylądowaniu expedycyi wysłaney z Londynu Emigrantow, do tych czas nie mamy żadney wiadomości.

Brat Charetta w *Dijon* aresztowany został.

Z Paryża dnia 18. Września. Na sessyi dnia 15 doniesiono że Toulon i Lugdun tak Konstytucyą iako i Dekret 6. Fructidora (23. Augusta) o 2woch trzecich części przyjęły.

Także 10,000. Woysk Pyreneyskich i cała Armia Włoska też Konstytucyą wykrzyknęła. Rożne procz tego sekcye o swym przyięciu Konstytucyi oznaymiły, a Dekret względem dwoch trzecich odrzuciwszy, oświadczyły się być nieustannemi.

Doniosł Gregoire Jmieniem Deputacyi Porządkowey względem ubioru Członkow Prawodawczego ciała i Dyrektoryatu wykonawczego, że ma się składać z Togi, Pasa i Płaszcza. Odmiana koloru Narodowego wtych szatach ma oznaczać różnicę urzędu. Ten proiekt kazano drukować.

Na proiekt Delvilles dekretowała Konwencya, że wota zgromadzeń pierwiastkowych maią być drukowane, i do wszystkich Departamentow i Armiow rozesłane będą.

Wiele sekcyow i Gminowładztw w Departamentach iuż mianowały swych Elektorów. Zda się, iż niebędą żadnego oczekiwać nowego prawa Konwencyi dla rozpoczęcia swego urzędu.

Wielu Deputowanych, ktorzy teraźnieysze prawidła Konwencyi naganiaią, wzięło dymissye.

Sekcye w Grenoble Konstytucyą i Dekret przyięły i iuż swych Elektorów mianowały. 21. Elektorów składaią się z 7. dawniey zostaiących w areszcie, a teraz uwolnionych Terrorystów.

W Gminowładztwie Macon oczewiści Terroryści Elektorami są obrani.

Nim we Francyi nowa Konstytucya zupełnie przyiętą zostanie, nowy wprzod plan Administracyi w Belgium do skutku przyprowadzony będzie. Tuteysze pierwiastkowe Zgromadzenia zatrudniaią się mianowaniem Elektorów, od których gdy nowi Deputowani Konwencyi nominowanemi będą, wszystko poydzie spokoynie. Elektorowie tu w Paryżu mianowani (iak mówi Gazeta uniwersalna) są oświeceni; dobrze myśląncy i cnotliwych sentymentów ludzie.

Uzbroienie Terrorystów, i formowanie znich batalionów potwierdza się, którym sekcya la Fontaine aktualnie broń wydała.

Monitor donosi, że Deputacya Dekretu uwiadomiła, iż przyięcie Konstytucyi wszędzie prawie iednomyślnie swóy skutek wzięło, i że przyięcie Dekretu dwoch trzecich daleko liczniey szą większością zdań przechodzi tych wota, którzy ten dekret odrzucili. Wszyscy w Zamku Hamm znayduiący się w areszcie Deputowani maią być do Paryża przewiezieni.

Pani Tourzel i iey Córka trzy razy na tydzień Królewnę Maryą Teressę, Ludwika XVI. Córkę nawiedzaią w Temple. Także

Pani Macant, iey przeszła Guwernantka i Pani Laurent oddały iey wizytę. Gdy Królewna otrzymała pozwolenie wychodzić do ogrodu przytymże Temple będącego, codziennie ſzpaceruie w wieczor od godziny 5tey do 6tey, wiadomy iuż oney ieſt ſmutny los iey Familii, który mocno ią zmartwił. Dla rozerwania ſiebie czyta i pisze przez większą część dnia; we dni powszednie ubrana bywa wſuknie nankinowe, a w Niedzielę i dni uroczyſte kosztownieysze wdziewa ſzaty.

Lubo niema pewnych wiadomości o Angielſkiey Flocie i Emigrantach, którzy do naszych brzegów odpłyneli, atoli mówią dziś rano że wſpomniona Flotta silna do 200 żagli na brzegi Poitou przeznaczną zoſtała i iakoby doszła wiadomość że Hrabia A tezyi teraźnieyszy Monsieur na wspomnione brzegi wylądował.

NIEMCY.

Z Frankfurtu d. 16. Września. Kwatera generalna Francuzow przeniesiona ieſt z Minsfelden do Esch ſtanowiſka leżącego pomiędzy wielkiemi górami z tykaiącemi się z iedney ſtrony do Wurgen, z drugiey do Königſtein. A zatym nowa Cesarſkich woyſk pozycya na prawym brzegu rzeki Menu do odmiany pociąga i Francuzkie linie, które się dnia wczorayszego z po nad brzegow Lahn ruszyły.

Część woyſka Francuzkiego przeszła iuż mimo Wetzlar i Friedberg. Zda się, iż

ku naszemu zmierza miaſtu. Generał tak-
że Lefevre nadciągnął do Wetzlar z 10. ty-
siącami ludzi i nieco ſpocząwszy, przed-
sięwziął marsz dalszy.

Landgraf Hessen Darmſtad, wyſłał Pana
de Gatzert Plenipotenta ſwego do Bazylei
dla traktowania o pokoy.

SZWAYCARYA.

Z Bazylei d. 16. Września. Wielkie Ar-
mie ſtoiące na przeciwko siebie w naszych
okolicach zoſtaią dotąd wspokoyności. Są-
dzą iednak, że ta nieczynność wkrótce się
odmieni. Gdy bowiem Francuzi przy niż-
szym Renie przeszli Ren, a woyſko Ce-
sarſkie w Brisgawii ſtoiące, tym ſamym
przymusili posiłki do Feld-marszałka Clair-
fait poſłać, tydy się lękaią tym barziey,
niż kiedy, aby Francuzi wkrótce nieusiło-
wali i w naszych okolicach przez Ren się
przeprawić. Plany Armiow Francuzkich ſą
wszyſtkie między ſobą doſkonale pokombi-
nowane, i iedna zdaie się tylko oczekiwać
na operacye drugiey, aby całkiem wspol-
ne działania woienne przyprowadzić do ſku-
tku. Główna kwatera woyſka Cesarſkiego
w Brisgawii przeniesioną zoſtanie do Frey-
burga.

Negocyacye pokoiu między Francyą i
Sardynią znayduią do tych czas wiele prze-
szkod, ponieważ Francya Sabaudyą i Hrab-
ſtwo Nizzyi, w ſwey posseſsyi chce utrzy-
mać.

DODA-

DODATEK Do... N^RU 79.
KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO y ZAGRANICZNEGO
We Wtorek d. 6. Pazdzier: Roku 1795.

URZĄDZENIE.

Dozwalaiące rozſądzenie Spraw Burmiſtrzom w Warszawie.

BUXHEWDEN &c. Chcąc, ażeby Obywatele miaſta Warszawy prędkiey doznawali ſprawiedliwości, a widząc z doświadczenia, iż mnóſtwo ſpraw drobnieyszych Sąd Woytowſko-Ławniczy miaſta tego zatrudnia, a przez to dla ſpraw większey wagi opoźnienie wynika, przeto ułatwiaiąc przyśpieszenie ſprawiedliwości, dozwalam Burmiſtrzom Wydziałowym rozsądzenia ſpraw wartości złł: 300. nieprzenoszących z wolnym do ſądu Woytowſkiego ſtronom uciążonym bydź się widzącym odwołaniem się; Które to urządzenie moie, aby wszyſtkich mieszkańcow Warszawy doszło wiadomości; Oneż Kancellaryi moiey do Gazet publicznych podać: do ſądu Woytowſkiego i do Burmiſtrzow Wydziałowych rozeſłać zalecam. Dan w Warszawie dnia 3. Październ: 1795. Roku.

(L.S.) BUKSHEWDEN.

UWIADOMIENIE.

Wydział tabaczny uwiadomia Publiczność, iż w pierwszych dniach przeszłego miesiąca Września, nadeszły do fabryki Warszawskiey tytuń Turecki, w przednich gatunkach, znayduie się do przedania w Magazynie Warszawskim, iako to: kraiany pod nazwiskiem Gebek, funt po złł: 9. w papużach i kraiany przedni, funt po złł: 6. iest także funt na złł: 4. i na złł: 3.

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 19 Września. Armia Francuzka, która teraz przy prawym brzegu Renu swe operacye popiera, składa się z 60. tysięcy ludzi nayporządnieyszych woysk, między temi 40. Batalionów Grenadyerow, naylepsza Artylerya i przynaymniey 4ta część znayduie się wyborney Kawaleryi.— Ta Armia ma bydź ieszcze 20,000. ludzi powiększona, Gdy to woysko operacye swe popiera, Generał Pichegru siłę woienną nieprzyiacielską przy wyższym Renie ma utrzymywać w respekcie. Oboz Francuzki między Dunkierką i Nieuport, składa się z 8,000. a przy Ostendzie z 6,000. ludzi. — oprócz tych obozow, ma bydź ieszcze 4ty w Hollenderskiey Flandryi, założonych, a dwa inne wewnątrz Brabancyi utrzymywane będą.

DANIA.

Z Kopenhagi d. 15. Września. Temi czasy wyszła tu ordynacya z Kancellaryi Króla Jmci, względem postępownia, którego się ma trzymać tuteyszy Magistrat w przypadku rozruchu. Podług rozrządzenia tego prawa, ieśliby w czasie następuiącym iakie kupy zebrały się, któreby od Policyi zwyczayney rozproszone nie były, pod ów czas Magistrat nietylko powinien zgromadzić się na Ratusz, aby pomagał radą i wspólną czynnością Porucznikowi Policyi, i Kapitanowi, ale prócz tego, skoroby kupienie się oznaczało iaki skład buntu, Prezydent obowiązany będzie udać się z dwóma członkami Magistratu od siebie wybranemi, na mieysce gromadzących się Rokoszanow, i tam donieść imieniem Króla wszystkim skupionym, iż kto tylko chce być poczytany za dobrego obywatela i wiernego poddanego, powinien do swego domu spokoynie wrócić się. Ażeby zaś Prezydent i dwie osoby Magistratowe mogły być od ludu łatwo poznane, na piersiach mieć będą wstęgę zieloną, na którey wyhaftowane będzie imie Królewskie z koroną na wierzchu. — Ktoby zaś odważył się czynić iakie pogróżki, lub gdyby uszanowaniu tych 3ch urzędnikow ubliżył, ukarany będzie naymniey zamknięciem 2letnim, a naywięcey 6. laty aresztu w domu poprawy, a ktoby ważył się gwałtownie postąpić z temiż officerami, będzie skazany na dożywotnie w fortecy więzienie.

Z Kopenhagi d. 19. Września. Eſkadry złączone Duńſka, i Szwedzka, zakończywszy ſwą żeglugę na morzu Pułnocnym, powróciły do tuteyszego ſtanowiſka przed kilką dniami. Mniemano, że Szwedzkie okręta zaraz do Carlscrony portu ſwego popłyną, wszakże gdy na 6. tygodni opatrzyły się tu w żywność, zatym do końca Pazdziernika one tu mieć ſpodziewamy się.

Lubo zakaz wywozu wszelkiego ziarna do 1. Grudnia dawniey był ogłoszony, iednak Rząd tuteyszy pozwolił wyprowadzać pszenicę pod pewnemi warunkami.

NIEMCY.

Z Coblentz d. 16. Września. Francuzi postępuią coraz daley. Mieyscami baterye nowe robią, i silnemi korpusami wzmacniaią. Republikańscy Generałowie częſte obserwacye czynią woyſk nieprzyiacielskich, po różnych ſtronach unosząc się na Balonach.

Dezerterowie, którzy tey nocy tu przybyli, donoszą, że wiele dużego kalibru armat wyprowadzono z Fortecy *Ehrnbreitstein.*

Jest wiadomość także, iż dezercya wielka ieſt w nieprzyiacielſkim woyſku. Całe kompanie do Republikańſkiey armii przechodzą. Nie można mieć wyobrażenia, iak wielka iest dyzorganizacya w Cesarskim woysku, całe Roty albo rzucaią broń i patrontasze, albo dezertuią i w różne rozpraszaią się ſtrony.

Z Kolonii d. 16. Września. Widzieliśmy tu wczorą przywiezionych niemało armat i haubic, które zabrane są Austryakom w bitwie pod *Königswinter.* Republikanie, gdy 13. dnia z *Deutz* wymaszerowali, tegoż wieczora do Bnil przybyli, a gdy mimo ich prętki marsz nieprzyiacioł dognali,

zaraz pozbyć się onych przytomności postanowili, nim zabrali się do spoczynku. Attakowali więc żwawo Cesarskich, i za góry zapędzili. Tegoż więc samego wieczora stanęli Francuzi w *Königswinter*. Regimenta 1. 6. i 14sty Dragonii, osobliwie dystyngwowały się w tey akcyi.

Dodaią, że nazaiutrz znowu lewe skrzydło Francuzkie Generała *Lefevre* spotkało się z Austryakami przy *Uckerath*, gdzie ostatni za pomocą swych bateryi silny Republikanom dawali odpor, ale gdy Kawalerya Francuzka wyparła Cesarskich z uzbroionych stanowisk, wiele armat i ammunicyi woienney zabrała. Zatym Cesarscy do *Aldenkirchen* cofneli się. Nie widać iuż Austryakow nad Renem aż do Neuwied, które to miasto gdy Cesarscy opuścili, Francuzi tam weszli.

Z Königstein d. 18. Września. Zawczora między pierwszą Francuzow i ostatnią Austryakow strażą żwawa była utarczka. Generał Cesarski Baulieu sam w osobie swey kommenderował. Francuzi mieli bydź odparci z niemałą stratą, wszakże nazaiutrz wrócili się z większą nierównie siłą i straszną Artylleryą. Znowu nastąpiła bitwa, lecz Austryacy mocno się trzymali, i na piędź ziemi nieustąpili.

Z Wesel d. 23. Września. Od przeyścia Francuzow przez Ren, Poczta Imperii, a zatym i z Włoch, Szwaycaryi i Austryi raz tylko przyszła. Postępowanie woysk Francuzkich ledwie podobne do wiary, (gdyby prętkość z iaką nieprzyiaciele ich cofaią się, nie była ieszcze barziey niepodobna do wierzenia,) to postepowanie czyni nadzieię, że wkrótce otworzy się kommunikacya doniesień przez Pocztę i żegluga na Renie wolna będzie. A gdy opuszczenie Moguncyi koniecznie nastąpić musi po opuszczeniu przez Austryakow

Fortecy *Ehrenbreitstein*; czekaią wszyscy przez naypierwszego Kuryera wiadomości, iż Republikanie do tey zasłony Imperii bez naymnieyszey przeszkody weydą. A zatym i to wypada, że nietrudno będzie Francuzom odeprzeć Austryackie armie aż do ich woysk stoiących w Bryzgawii, i w marszu złączyć się z Generałem *Pichegru*. W ten czas to ciekawie kondycye pokoiu Gabinetu Wiedeńskiego będą oczekiwane. (Poprzedzaiące trzy artykuły z Gazety du Bas-Rhin)

Z Kolonii d. 22. Września. Z główney Kwatery Generała *Championeta* dowiaduiemy się, że iego dywizya składaiąca prawe skrzydło na tey stronie brzegu Renu stoiących Francuzow dnia 15. wieczorem w Linz swe stanowisko założyła. Wczora swoy marsz ku Neuwied kontynuować miała, gdzie Dywizye Generałow *Bernadotte* i *Chapsal*, którzy iutro Ren przeydą, z nim się złączą.

Reyterada nieprzyiacielska wzdłuż Renu iest tylko słabą siłą zasłoniona. Więcey oporu znayduią Republikanie na lewym skrzydle pod dowodztwem Generała *Lefevre*.

Dnia 20. Września. — Wczora publikowano następne urządzenie. *Kommendant Miasta Kolonii do Magistratu tegoż Miasta.* „Obywatele!
„Mam ukontentowanie uwiadomić was, że w skutku urządzeń Reprezentanta przy armii Sambre „i Mozy od 1go z dni dopełniaiących rok (od 17. „Septembra) tego roku we wszystkich kraiach, „których brzegi zaięte są przez woyska nasze, „żegluga na Renie iest wolna. Możecie więc „wszystkich tych, którzy się na tey rzece han„dlem bawią, upewnić i umocować, aby z nay„większą wolnością sprawowali interessa swoie. „Zadney przeszkody niedoświadczą w drodze, a „w każdey przeciwney okoliczności, wszelka obro„na i pomoc handlowi dana będzie. Donoszę wam „zarazem, że mieszkańcom obustronnych brzegow „wolno wszędzie się udawać, gdzie ich interessa

„wyciągaią, aby tylo niewychodzili za forpoczty.“ Zdrowie i Braterstwo. *Schelhammer.*

Z Wesel d. 23. Września. Wiadomość, że Elektor Koloński z Francyą zawarł pokoy dotąd się niepotwierdziła. Jednak swoy Kontyngens Rzeszy nazad żądał odwołać dla ubespieczenia kraiow Monasterskich przeciwko zapałowi woysk Francuzkich.

Z Frankfurtu d. 25. Września. Mimo bliskości dwoch wielkich armii, iesteśmy tu zupełnie spokoyni. Woysko Cesarskie zupełnie cofnęło się przez Men, i zawczora po południu przeszło ostatnią straż pod Generałem *Nauendorff*, i zaraz mosty na tey rzece spalone zostały.

Głowna Kwatera Generała *Clairfait* była w Arheiligen. Dnia 23. woyska Elektora Saskiego z obozu przy Cramstadt pomaszerowały do Odenvald. Moguncya iest teraz zupełnie odcięta, i własney swey tylko obronie zostawiona, iakoż zawczora w wieczor pierwsze Francuzkie patrole przybyły do Wisbaden. Wczora różne Francuzkiey armii kolumny wzdłuż Nidda złączyły się. Przy Wetzlar stoiące Dywizye Republikańskie dnia 22. wieczorem daley pomaszerowawszy, obozem stanęły w okolicy Kloppenheim i Okaben. Głowna Kwatera Generała Lefevre była w Friedberg w samym iednak mieście żadnych woysk niekwaterowano. Wczora rano tą kolumna poszła do Nidda. Z Manheimu niedoszły nas nayświeższe wiadomości od dnia 21. Tyle tylko wiadomo, że miasto przez Francuzow obięte w owym czasie zostało, a Cesarscy mocny oboz przy Schwezingen rozstawili dla uważania manewrow nieprzyiacielskich.

Podług doniesień z Hoppenheim dnia 22. były iuż Francuzkie patrole na Weinheimskich groblach i w Ladenburg. Wczora był Adjutant Francuzkiego Generała Charpentier u Xcia Hohenlohe.

Dywizya Huzarow Göcking weszła tu. Przy linii Demarkacyiney ſtoi Pruſka Szlachta.

WŁOCHY.

Z Genui dnia 11. Września. Z Głowney Kwatery Xcia Aoſta w Susa donoszą, że ten Xże dnia 30. Sierpnia uderzył na Francuzów dla ſpędzenia onych zmieysc Clavieres i Rocher di Clavi. Skutek z początku był dość pomyślny, gdyż nieprzyiaciel z wielką ſtratą zoſtał przymuszony do cofnięcia się, tym czasem gruba mgła napadła, która nietylko do reyterady Franuzom pomogła, ale nawet między kolumnami Pieymontſkiemi tyle błędu ſprawiła, że się dywizye własne miały za nieprzyiacioł, przez to wielkie ſtraty między ſobą poczyniły. Gdy kolumny Piemontſkie przez żwawe nacieranie na ſwoich tym bardziey utwierdzały się, iż walczą z nieprzyiacielem, czego długo poſtrzec niemogły dla zbyt gęſtey mgły, z obuſtron więc podwaiała się tęgość ognia, a tym czasem Francuzi zgromadzili się do pobliſkiego lasu, z którego walczące Piemontanow z ſobą dywizye mocno razić poczeli. Gdy więc podwoyny ogień wielu ſłał trupem, wten czas rzucili ſię wrosypkę, których Francuzi tym potężniey w cofaniu się bić nie przeſtawali. Piemontanie utracili 100. ludzi w zabitych, pleyzerowanych i wniewolą wziętych.

Poźnieysze zaś doniesienia kładną ſtratę woyſk Piemontſkich do 190. ludzi między któremi 7. Officerów w niewolą zabranych a 2. Officerow rannych zoſtało.